

Her rulles i kælderens . . .

Fabrikant Harald Winther driver den mindste cigarfabrik i Horsens, men leverer til gengæld kun håndrullede cigarer - Blev selvstændig, da maskinerne holdt deres indtog - Fruen, der står for cerutterne, måtte gå i lære hos sin mand - Når man er sin egen salgschef - Cigarmagerens blomstrende sprog

Harald Winther med en stabel „Bogota“-cigarer og til højre fru Gudrun Winther under arbejdet med at rulle cerutter

Der sidder i tobaksbyen Horsens i al stilhed en mand og ruller cigarer på den gode, gammeldags håndværkerfacon. Han gør det i en tid, hvor fremstillingen af cigarer ellers overalt er blevet industrialiseret. — Lad være, at de maskinrullede cigarer er ganske udmærkede, og for de gode mærkers ved-

kommende, ryges med stort velbehag af selv kræsne cigarrygere — der er dog stadigvæk nogen, der savner de håndrullede. De fås ganske vist hos tobakshandlerne, men så skal man også op i en prisklasse, der kun lader sig forene med en solid bankkonto eller en fed tegnebog.

„En god cigar gør tanken klar“, sagde allerede den afdøde statsminister Th. Stauning. Og med en god cigar mente han en håndrullet, for han havde som fagmand forstand på cigarkvalitet. Men forøvrigt var maskinerne endnu ikke rigtigt rængt ind i faget på Staunings tid. Det er måske også et spørgsmål, om han havde ret. Vore politikere forekommer gennemgående at være flittige cigarrygere. Den kendsgerning, at deres tanker ikke altid er lige klare, synes at dementere Staunings påstand.

Lige meget: en håndrullet cigar med god tobak i skal man ikke foragte, og allermindst når den kan erhverves for en endog yderst rimelig pris.

Harald Winther driver den mindste cigarfabrik i Horsens og har nu gjort det i 22 år. Personalet består kun af Winther og hans kone. De sidder hver dag i den høje lyse kælder under deres hus på Silkeborgvej og ruller henholdsvis cigarer og cerutter på den gode, gammeldags manér, og en gang om måneden kører fabrikanten så selv ud og sælger produkterne.

En velduftende familieidyl!
- Ja, nu har jeg rullet cigarer i 45 år, siger Harald Winther. Jeg begyndte i 1925 hos nu afdøde fabrikant P. Pedersen, „Esperanto“, hvor jeg blev udlært, og jeg har rullet uafbrudt siden. På „Esperanto“ var jeg i 23 år, men holdt op, da maskinerne holdt deres indtog, og jeg så, hvor det bar hen. Mange fagfolk troede ikke for alvor, at man kunne rulle cigarer på maskine, men det viste sig, at det kunne man. Endda udmærkede cigarer. Men jeg vil dog tilføje, at selv om maskinerne er smarte og „dygtige“, er der dog en ting, de ikke kan: de kan ikke rulle med følelse!

Vi begyndte altså for os selv i 1948.
- Ja, indskyder fru Gudrun Winther, og den egentlige grund var nok den, at vi havde fire børn, der gik i skole, og hvis vi skulle have et ordentligt familieliv, kunne vi ikke begge arbejde ude. Det var også rare at være herhjemme og høre, når børnene kom hjem fra skole.
- Var De udlært cerutmagerske?
- Nej, jeg måtte gå i lære hos min mand, og det gik udmærket. Vi arbejder godt sammen herhjemme og kan have et levebrød ud af det.
Før fru Winther kan gå i gang med rulningen, må hun først strikke. Ja, det er altså ikke det, De tror! Det er tobaksbladene, der skal „strippes“, dvs. stilkene skal fjernes fra de fugtede blade. Toldvæsenet kommer så og vejer stilkene, hvis vægt man får godtgjort. På de større fabrikker anvender man dem i skråfabrikationen. Fruen ruller som sagt cerutterne i hånden, hvorefter de ligger i træform nogle dage og tørrer. Den eneste maskine, der benyttes, er en såkaldt afstikker — og den drives pr. „brødmotor“.

Harald Winther tager sig af cigarerne, men processen er her den samme med indlæg, omblad og dæksblad. Indlægget er brasiltobak, ombladet gerne Java og dæksbladet Sumatra, når det skal være fint.

Winther lancerede i starten mærket „Bogota“, og det er blevet fastholdt siden.

- Jeg sorterer selv cigarerne — det er ellers et fag for sig — og jeg er min egen salgschef og bogholder m.v. Vi har ikke fortrudt, at vi begyndte for os selv. Vi tjener vores ugeløn, og så er det jo så dejligt at være sig selv. Man kan tage fri en dag, hvis man har lyst til at komme i skoven, så kan man jo bare lave noget mere den næste dag.

Cigarer i sorg og glæde

- De har en fast kundekreds?
- Ja, jeg kører ud og sælger cigarer og cerutter til fabrikker og kontorer i en omkreds af ca. 30 km fra Horsens, men det sker også, at private kommer og køber en kasse eller to. Vi kan sælge billigt, fordi vores omkostninger er små, bl. a. derved, at huslejen er den samme, hvadenten vi laver cigarer her eller ej.

- Cigarmagerfaget er ellers ved at udde?
- Ja, alle mine gamle arbejdskammerater er gået over i andre fag. En er blevet forsikringsinspektør, en anden kioskejer, og nogle arbejder på plasticfabrik o. lign. Der er ingen cigarrullere mere.

- Hvor får De tobakken fra?
- Halvdelen har vi hidtil fået fra en grossist i København, den anden halvdel fra råtoaksbyen Bremen. Der er tre ting, man skal tænke på, når man køber ind: farve, brand og smag.

- Brand?
- Ja, tobakken skal brænde godt og give en fin, hvid aske. Dæksbladene er den tyndeste tobak, og den, der slår bedst til. Af et kilo kan der rulles omkring 800 cigarer, og noget lignende gælder for ombladene.

Det er forøvrigt ikke altid let at få ensartede kvaliteter år efter år. Ligesom for vin gælder det, at der også er gode og mindre gode årgange tobak. Jeg husker, at en kunde bebrejdede en fabrikant, at det var så uensartet, det han lavede.

- Ja, men de er sgu heller ikke ensartede, dem, der skal ryge mine cigarer! var fabrikantens svar. Min gamle chef bemærkede en gang, at hans cigarer blev røget både i sorg og glæde. Jo, for de blev røget både til begravelser og til bryllupper.

I årene efter krigen opstod der vel omkring en halv snes små cigarfabrikker i Horsens, siger Winther, men de fleste er holdt op igen, og jeg tror, vi er de sidste.

Sin egen chef

At det er en lille virksomhed, vi driver, er det dog ikke alle, der er bekendt med. Fra et firma i Svendborg, der leverer etiketter til os, blev der ringet en dag. De ville gerne stilles ind til indkøbschefen. Han var ikke til stede, oplyste min, kone, men de må hellere tale med min mand.

- Nej, lad os tale med bogholderen.
- Det er mig, oplyste jeg.
- Jamen, det var måske bedre at få fabrikanten personlig.
- Det er også mig!

De kunne ikke begribe, at jeg var chef for samtlige afdelinger.
At jeg også er min egen salgschef, har jeg megen glæde af. Man kommer ud og får god kontakt med kunderne. Bare man har været to gange hos en kunde, hedder det ofte: „vent lidt, nu skal du blive til en kop kaffe“, ja, endog middagsmad bliver man inviteret på.

„En lejlighed tjæg“

- Det siges, at cigarmagerne indbyrdes taler deres eget blomstrende sprog?

- Ja, vi snakkede meget under arbejdet i gamle dage. Jeg husker ikke alle de udtryk, vi brugte, men dog så meget, at „lunker“ var cigarer, der var for bløde. Var de „knaldede“, betød det, at de var for hårde og med for lidt træk i. Noget „kygme“ tobak var tobak, som det var ubehageligt at arbejde med, men en „lejlighed“ tobak var en god tobak. Havde en et stykke med ål med i frokostpakken, talte vi om „en lejlighed tjæg“. Hvis en mand havde været så uheldig at blive fyret, sagde vi, at „så stod han i luften“. En „bagrus“ kunne man risikere at møde med mandag morgen, hvis man havde festet lidt for meget søndag aften.

- Ja, siger Winther til afsked, cigarrulning er et gammelt fag, og man kan jo beklage, at det ikke har kunnet klare at overleve — men sådan er det jo også gået med andre gamle håndværksfag.

H. R.